

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés fűvérték 's pontosan közöltetik.

A' félelvi előfizetés közelegetével szives tisztelettel figyelmeztetjük a' két haza főleg távolabb vidéki t. cz. közönségét, hogy ezentul is m. Széchenyi István gr. ur együttmunkálása mellett megjelenendő testvér lapjaink 2dik félelvi folyamára az előfizetés az eddigi marad, t. i. postán és Budapestben házhoz küldéssel boríték alatt 6, borítékalanul házhoz küldve pedig 5 p. fr. külföldre, ugyszinte az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál, és nálunk Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén bármi biztos alkalom által vagy szorgalom- és gyoreskocsi utján.

FOGLALAT. Magyar-és Erdélyország (előfizetéseik; a' miskolczi kisdedovó intézet 's vele rokonok Szontagh Gusztávótól; Országgy. közlemény: (jun. 7dikei ker. ülésb. a' polgári qualificatiók ügyben mondott b- di indítvány tárgyalatása, a' t-i követ beszéde 's egyéb vitatkozások a' polg. minimum 's direct választásokról; 156d. frdi ülésb. a' szabad kerületek elrendezési munkálata választmányra bízatik; 157d. frdi ülésb. az orsz. választmányok alakítás- 's foglalkodás módjáról szóló rendi üzenet 's törvényjavaslat nem sok vitatkozás után a' frdi tábla jóváhagyását nem nyerte meg; jun. 8d. ker. ülés a' frdi második választás vizsgálatát a' városrendezési ügyben folytatja, de az örsereg 's városi felügyelőkre nézve nagy szó- többséggel marad előbb felterjesztett javasata mellett; a' 212d. ker. ülés a' városrendezési munkálatot elvégezte; Ország Elek ungmegyei követ meggyilkoltatása saját megyei hajdója által; budapesti napló: Rothschild Pesten; 's egyéb fővárosi 's irodalmi újdonságok; színházi krónika; jótékonyaság; 8d. évi jelentés a' pesti gyermekkorház működéséről; fe szolítás a' pesti gyermekkorház ügyében; a' testgyakorló intézet meghívása; pestvárosi adakozások az aradiak számára; pestmegyei közgyűlés folytatása; bácsodrogai gyűlés; levéltörvény vámszedési 's zsarlasoktól.)

Amerika (Philadelphiai véres r. mbóló jelenetek a' benszülött 's irándi vagy is kath. fekketést közt.)

Spanyolország (Mozgalmak az egyházi jószágok eladása ellen; a' két királyné Barcelonában; Izabella 's a' Trapani gr.)

Anglia (O'Connell börtönben; Miklós császár Londonban; józansági egyesületek)

Franciaország (Aggály Miklós császár londoni látogatása miatt; Abdelkader ismét föllep; Biskardban a' francziák meggyilkoltatása)

Szászország (Obrenovich Mihály's Ghika fejedelmek Drezdában, Esparterót is oda várják.)

Egyiptus (Mehehed Ali's családja viszonyai.)

Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

A' nm. m. kir. udv. Kincstár 's szucsányi és flumei sóhivataloknál megürült sómázasló ellenőrséget Szepessy Ferencz aradi k. sórnokra, és Matkovics Péterre, az aranyidkai bányakamrai sebész hivatalt Jáczy János maluzsinai bányakamrai sebészre, végre a' rézbányai bányahivatalnál megürült oktatóságot Waechter Gynla erdélyi k. kincstári bányagyakornokra ruházta.

A' rékasi k. kam. erdős hivatalt Zeidler József f. é. maj. 5ki halála által megürültvén, e' hivatalra vágyók illető bizonyítványokkal ellátott folyamodványai a' temesi kamrai igazgatóságánál benyújtandók.

A' miskolczi kisdedovó Intézet 's több másról. (Vége.)

E' véget nem érő bevezetés után valahára a' miskolczi kisdedovó intézetről kell szólnom, és pedig főleg azért, mivel a' miskolczi nagy tűz után a' vidéken azon hír terjedt el, hogy ezen intézet elenyészett, mi nem igaz, mert nemcsak fenáll most is mint ez előtt, hanem még több növendékot is számlál, minélfogva az eddigi kisdedovóhoz egy segédovó is mellékeltetett. Általában ha egy 30 ezer lelket számláló városban a' haladó polgárisodás egy kisdedovó intézetet alapított, ott azt az érintett szükség, mely létesülését okozá, nem hagyja olly könnyen pusztulni; 's ez a' miskolczi intézetre nézve is fenállásának legbiztosabb alapja.

Keletkezése részint öntudatosan előmozdított, részint esetékes. Borsodban is úgy voltunk eleinte, mint az egész hazában: a' sok teendő közt nem tudtuk magunkat elhatározni, mihez fogjunk előbb, mihez utóbb. Pár év előtt egy kór- és egy kényszerítő dolgozóház létesztettek legszükségesebbeknek 's hogy létesülhessenek, főispáni helyettesünk Vay Miklós ő méltóságának megyszerte tisztelt neje, asszony-egyesületet szándéklott létrehozni, mi azonban az akkori tisztújítás által pártokra szakadt megyés viszonyoknál fogva nem sikerülhetett. Bizonyos pénzösszeg mind a' mellett összegyűlt, mely a' czél kivételére elegendő nem lévén, ideiglen a' megyei pénztárba letéve kamatra adatott. Időközben mostani másod alispán Nagy Gedeon ur, akkoron casinónk elnöke, szokott energiájával e' pangó intézetünkön segíteni kívánván, kertkivilágítással párosult tánczvizigalmat, hangverseny, nyilvános ebédeket 's több efféle a' társalgási életet összepontosító 's élénkítő mulatságot hozott létre. A' hangverseny jótékony, magok a' működők által kijelentendő czélra adatott 's im midőn az iv Fáy Andrásunk szép reményű fiának Gusztávnak, ki e' czélra Pestről megjeleneni sziveskedett, ányujtatnánk, kisdedovó intézetre irá alá nevé't 's a' többi hangversenyadó követé példáját. Ez vala intézetünk szülő per-

zenele; mert habár az öszszeg elegendő nem lehetett, a' czél ki levén jelölve, a' casino most a' megyéhez folyamodott, hogy azon kór- 's dolgozóházra szánt, de e' czélra meg nem felelőnek talált öszszeg, mely a' pénztárba letéttetett, egy kisdedovó intézet léte hozására fordítani kegyeskednék, mivel hason fontossága mellett ezen summával megindítható. A' nemes megye nem rendelkezhetvén a' rábizott pénzekről, administratörné ő méltóságához járul ezen, ki is kérelemnek nemcsak enged, hanem azonnal maga költségén egy kisdedovót küld Tolnááról Miskolcra, ellátván őt egyszersmind némi legszükségeseb tanítási szerekkel. Az intézet most megnyitattik, vigan hemzseg falai közt az ártatlan kis világ; de csak hamar észre vesszük, mikép a' pénz még mindig nem elegendő. A' szokott megyei szolgabírák által eszközölt kéregetésekhez folyamodunk tehát; de ezen nincs többé áldás, mint nem, országos tekintetben, a' subsidium, 's már már eszközeink fogytán vagyunk, midőn tisztelt administratörnének egy sorshuzással párosult tánczvizigalmat hirdet, melyre felszólítva a' megye hazafui buzgósága hölgyei olly számmal készítnek aszszonyi munkákat, hogy az ez által nyert roppant, minden illy eddigi vizigalmakat felülmuló jövedelem által intézetünk egyszere mentve lön. Még most sem mondhatni ugyan, mint azonnal bebizonyítom, hogy egyedül tőkje kamatjaiból fenállhatna; de ha e' kamatokhoz a' szokott tanítási díjak (didactrum) számítottak 's a' casino, mint eddig, ezentul is, téli mulatságai jövedelmét e' szent czélra szánni el nem mulasztandja: a' miskolczi kisdedovó intézet nemcsak meg nem szűnik, hanem mint eddig, folytonos haladót virágzásban is látandjuk azt. De lássuk már az intézetet magát.

Szállása körülbelül a' város közepén fekszik zajtalan helyen. Van oktatásra két szobája, hol szükség esetében 120 gyermek is elfér, tágas gymnastikai gépekkel ellátott udvara 's virágkertje. Növendékei száma most 95, kisdedovó most kettő működik benne: Tóth István mint rendes és Szabó János mint segédovó, Kun Lajos t. bíró ur szerfölött gondos igazgatósága alatt. Ezekon kívül az intézet tart még egy dajkát és egy szolgát. Az ovási és fejlesztési rendszer egészen a' tolnai, mint azt Wargha István, a' kisdedovókat-kepező intézet igazgatója ismételtes munkájában előadá: szemléltető ismértek, erkölcsképező mesék és versecskék, ének és gymnastika, ennek tárgyai, örök változatosságban, hogy a' gyermekek szünetlenül működő de könnyen kifárasztható testi lelki tehetségeik koraihoz képest illelőn foglalkodtassanak 'sez oknál fogva majd ülve, majd állva, csendesben vesztegelve, vagy tagjaikat mozgatva, sőt ollykor ugrálva is. A' szellemi fejlesztést szobában, testi gyakorlás az udvaron váltogatja fel; reggeli 9czig az udvaron gyűlnek, játszanak 's gymnastizálnak, 9—10ig szobában oktattnak, 10—11ig ismét kint vannak, 11—11½ megint bent. Innen tul játszanak, mig ebédre elvitetnek. Délután az oktatás 3—4ig tart, 4—5ig gymnastizálnak, erre félórát oktatás következik, utóbb ismét az udvaron vannak, mig haza vezetnek. Meg kell pedig itt különösen jegyzem, hogy Wargha Istvánnak ezen hazai kisdedovó intézetünkben gyakorlatba hozott rendszerét, egész terjedelmében teljesen czélszerűnek találtam. Bizonyítom ezt tapasztalásból, mint a' miskolczi kisdedovó intézetnek elejétől való igazgatója, intvén, sőt kórvén mind azokat, kik új efféle intézeteket alapítani szándékoznak, hogy az ovókat kirekesztőleg nemzeti kisdedovókat kepező intézetünk-ből hozatni sziveskedjenek, bizonyosakká tevén őket az iránt, mikép ez uton derekasan kiképzett egyedeket nyerednek 's olly rendszert, mely lejjességét már gyakorlatban igazolá. Kisdedovóvalóban test-lelkileg szemlétomást gyarapodnak 's kiáltkép, mi még a' nyers alsótömegnél fő dolog, szelidülnek 's nyájasodnak; midőn bejövételük előtt egy része olly vad, emberkerülő 's komor volt mint a' medvefiak. Báróság a' legalsóbb néposztály, kivált a' kapások, kik egész nap háza-

kon kívül dolgozva, magzataikra nem ügyelhetnek, számosságban küldenék be gyermekeiket! De ezek a' jótéményt még el nem akarák ismerni, ámbár ingyen használhatják 's a' dolog fontossága kalendárium 's templomban elejökbe terjesztetett. És ne mondjuk, hogy kisdedovó intézetünk kelletén tul czifrák 's a' népet rangon fölül művelik. Pompások az igaz ne legyenek; de ne uralkodjék é bennök tisztaság 's izlés? 's ne törekedjenek é magok részről is nemzeti műveltségüket egy kissé magasabbra emelni? Hisz ha azt akarjuk, hogy a' földművelés, ipar, kereskedés, tudomány és művészet haladjanak, minden nevelő 's oktató intézetnek növendékeit az eddig divatozott műveltségi fokon tul kell képeznie. Ezt kívánja az emberiség rendeltetése is. 'S ne féljünk, hogy az által sorsukkal meg nem elégedő polgárokat képezendünk. Megelégedés könnyen megeléglést szül 's ez a' haladás ölöngyala, a' magyar különösen csak hamar bundára fekszik 's henyl. Hanem az igaz, hol a' jövő nemzedék illy haladó irányban műveltetik, ott a' törvényhozásnak is tágitania kell a' korlátokat, hogy a' növendék átlépven az életbe, munkásságának szabadabb tért találjon.

Nyilvános segedelmezések által keletkezett intézetnek pénzéről mindig nyilvánosan kellene számolni, nemcsak azért, mivel ezt a' közönség joggal kívánhatja, hanem már a' dolog természeténél fogva is, egyedül illy számadással járó ellenőrködés tarthatván fen rendületlenül azon bizodalmat, mely nélkül sem miféle nyilvános intézet fen nem állhat. Ezen eszméktől vezetve itten tehát az intézet tőkje- bevételei- 's kiadásai- n részletes számadását kellene közrebocsátanom, mi régóta feltett, de fájdalom! teljesíthetlen szándékom. — Ugy vagyunk mi a' nyilvánossággal is mint egyébbel: szeretünk róla beszélni, de valóságban kevés tettleges pártfogóra talál. Boldog Hegel, hogy Berlinben a' cholera elhalt meg! Ha evangeliumodat köztünk hirdeted: hogy a' „szó: tett“ 's „a' fogalom: valóság,“ még a' cholera előtt megüt bosszuságodban a' guta, mert napjainkban e' föld kerekéségén nem létezík nép, mely a' gondolatot tárgyától, az elméleti munkásságot a' gyakorlatitól, metszőbben és pedig tetteg annyira megkülönböztetné, mint a' magyar. Minden eddigi fáradozásim sikeretlennek levén tehát, csak ennyit közölhetek: az intézet tőkje: 12800 v. ftból áll. A' kisdedovási díjak évenként körülbelül 400 ftra rugnak. Kiadásai: házbér, két kisdedovó, dajka és szolga, esztendőnkint 1500 ftot kívánnak fedezésre, mely öszszeg a' tőkének kamatját 's oktatási díjakat 300—350 fr. mulja felül, 's ezen deficitet eddig a' casino farsangi tánczvizigalmi jövedelméből szokta pótolni, a' mennyire tudniillik női adakozások által nem fedeztetnek, in casu extremae necessitatis pedig báró Vay Miklós ő méltósága, czélszerű alkalomkor tánczvizigalomra gyülekezteti öszsze Borsod megye uri körét a' megye teremében 's ekkor vége minden bajnak; mert a' hol fényleni lehet, ott a' kelet népe kisajtolja magából az utolsó garast is. Illy szükségben azonban az intézet eddig csak egyszer volt, alapítatásakor, mi oknál fogva ámbár azt p. o. Angliában teljesen megállapítottak nem tartanák, nálunk, hol mindenhez fogunk, azonban semmit tökéletesen be nem végezzük, többi nyomorogva tengő intézetinkhez képest, talán ragyogón fenállónak is mondhatnók. 'S ezt mind, ne feledjük, Borsodmegye hölgyeinek, főleg magas kedélyü administratörné Vay Miklós ő méltóságának köszönjük. Közönséges a' panasza: nönemünk elnémetesülése 's idegenkedése a' haza ügyei iránt. Legyen ez igaz vagy nem, Borsod lelkes hölgyei anny bizonyos, egytől egyig szivre nyelve magyarok; áldás terül el a' hol fellépnek, nélkülök még paradicsom Borsod sem volna paradicsom. Tisztelet és becsület tehát a' kit illet; Borsod lelkes hölgyei éljenek! nekem pedig, kit virágzó intézetjük igazgatóságával tiszteltek meg, legyen szabad, kimutatott hazafui buzgóságukért tiszteletemet ezen az egész haza előtt nyilvánítanom. Szontagh G.

Országgyűlési közlemény.

210dik ker. ülésb. jun. 7kén elnökség: Jegyző's tollvivő az előbbieket, tanácskozási tárgy a b—di indítvány további vitatása, mely kivévén a választók minimuma feletti új \$t, egészen elfogadhatott. Az egyes ezikké körüli fő észrevételeket összpontosítva, az a) pont körül a főváros követe legalább küldöji részire kivételként 's a' pesti házak értéke minimumát 1500 p. forintra kívánta határozatni. Ezen indítvány nem pártoltatván, több szónok a' felső táblához közelítést ajánlotta, mert miután ott a' RR. indítványa mellett egyetlen hang sem emelkedett, e' pontra nézve is engedhetni, a' qualificatio nem lévén olly lényeges, miután a' választók nem bizonyos számra szorítottak. Azért pénzben fejeztessék ki a' minimum, mert a' FÖRR. főelve, bizonyos sommát határozni; ehhez kell tehát a' jelen javaslatot alkalmazni, ha eredményt akarunk. Sem a' birtok, sem szám magában véve nem szolgál qualificatiót tiszta basisul, de ha már birtokja kívánjuk ez arisztokratiai országban alapítani a' választási jogot, ez olly kiterjedésű legyen, miszerint biztosságot szolgáltatson, hogy az illetők vissza nem fognak élni polg. jogaikkal; azért a' házakban is qualificatio kívánatik. Sokkal számobak voltak az ellenvéleményűek, a' házaknál semmi qualificatio szükségét nem látván. Ház a' lakost a' város érdekéhez köti, ez pedig nemcsak négy falból áll, hanem van benne más érték is. Többnyire ki egy városban a' legkisebb házzal bir, ugy ragaszkodik e' tulajdonához, mint E. hg bármely fényes palotájához; sőt erősebben, mert minél kisebb pontban foly össze valamely vagyont, annál hevesebben ragaszkodik hozzá tulajdonosa. Hibás fogalom, hogy a' városi birtok ingó, mert noha ez a' nemesi vagyont elidegeníthetékhez mérve némileg annak látszik, általában véve még is olly ingatlan mint a' nemesi. Mihelyt valamely ház a' telekkönyvbe be van írva, már nem vakandoktúrás, de sok városban jelenleg is léteznek rendőri szabályok, melyeknél fogvást az építés háttárai kitézetvék 's értéktelen bódékat építeni tilos. Az indítványzó követ három fő elvre alapítottak ismétlé indítványát, hogy t. i. választó a' közterhekben részt vegyen, hogy minimum alapították, azon esetre, ha valamely városban a' qualificatióval bíró egyedek igen csekélyes számúval volnának, 's végre hogy e' qualificatiók össze legyenek kötve a' direct választásokkal. Ha indítványában olly változtatások történnék, melyek ezen elvektől eltávoloznak, szónok azt visszahuzandja. A' ház és külső birtok közt ollyan körülbélül a' különbség, mint valamely ember kabátja 's zseborája közt; ára egyiknek tán épen az lehet mint a' másiknak, de a' tulajdonosra nézve az egyik sokkal előbb nélkülözhető, mint a' másik. A' külső birtokot minden órán eladni kész, de nem ugy házat, mert ő családfe is, apa is, házához emlékezetek csatolják, 's azért csak a' legnagyobb szükségben válik meg tőle. Azért olly nagy a' ház becse Angliában, azért a' rómaiak kül birtokra rakták a' Terminust (istent) de a' lareseket házaikban őrizték. Midőn a' status a' házbirtokban bizik, akkor bizik a' polgárok erkölcsi tekintetében, házi körülményeiben, sőt vallásosságában is. Sürgettevé a' szavazat, az a) pont nevezetes többséggel megtartatott. A' b) pont iránt ugy vélekedék egy karpátvidéki követ, hogy miután az első pont elfogadhatott, ennek ki kell maradnia. Kinek tűzhelye nincsen, az választó nem lehet, kivált tisztviselőkre nézve. Angol- és Franciaországban, sőt Észak-amerikában is kisebb qualificatio kívánatik parlamentar mint municipális választásokra; az amerikai praesidens kiki választja, de a' városi tisztviselők választásánál megkívánatik a' házbirtok. Széles e' világon sehol sincs elfogadva, hogy külső birtok qualificatiók nélkül adjon választói jogot; azért ha már a' b) pont elfogadatik, akkor a' külső birtok értéke a' városok osztálya szerint 500, 1000 és 1500 ezüst forint legyen. Ezen utóbbi indítványt egy alföldi nagy város követe igen terhesnek tartá, miután az ő városában szerfölött kevesitné a' polgárok számát. Ő tehát a' külső birtokra szabályul kívánja felállítani, hogy az érjen fel a' legkisebb ház értékével. Voltak azonban, kik a' külső birtokra semmi qualificatiót nem kívántak; voltak mások, kik elvökül vallották, hogy mindazok, kik a' városban állandóul laknak 's adót fizetnek, választó joggal birjanak. Ez ellen egy felső város példája idézetett, mely annyijövedelemmel bír, hogy polgárai adót nem fizetnek; de az illető követ felvilágosításul adá, hogy házi adótól igen is mentek a' lakosok, de nem a' haditól, melyhez kivétel nélkül járulnak. A' külföldről felhozott példára nézve teljes felvilágosítást nyújtott egy dunamelléki megye követe. Tudományos avatottságát tanúsító beszédének tartalma ez: Megengedik a' t. RR., hogy B. érd. követének ezen indítványozott szerkezetére iránti nézetimet előterjeszthessem.

Az indítványzó, ha jól felfogtam multkori előadását, arra alapítá főleg előterjesztését, hogy a' városok függetlenségének érdekében kívánatik meg az, hogy a' polgárok száma egy határozottan kimondandó minimumnál kevesebb ne lehessen, 's ezen szempontból indulván ki, következteté, hogy a' hol a' megállapítandó képességgel felruházottak sorából ezen szám ki nem kerülne, a' fogvatkozás pótolhatassék azokból, kik legtöbb adót fizetnek, habár egyébiránt polg. képességgel nem birnak is, 's ezen véleménye támogatására felhozta Franciaországot, 's különösen az arondissement alakulásának példáját; nem tagadom ugyan, hogy számos polgárból álló városokban nagyobb morális erő, mely mindig a' függetlenség érdekében fog működni, inkább ne fejlődhessek; de kétkedem, hogy a' szőnyegen levő városok szerkezetének kérdése ezen elv mellett következetesen oldathassék fel, 's egyáltalán nem látom, mikint lehessen ezen elv támogatásul különösen Franciaország példájára is hivatkozni, midőn legalább előttem egészen tisztán áll az, hogy a' francia arondissement- t a' sz. kir. városok állásával semmikép sem hasonlíthatni össze. Ugyanis az arondissement egy adminisztratív kormányzó testület, melyre nézve a' tagok számát a' statushatalom a priori határozhatta meg a' szerint, a' mint azt czélszerűnek találta; egy város ellenben már egy fenálló testület, melyre nézve azt mondani: te csak akkor fogsz város lenni, hogyha ennyi vagy annyi polgárt számitasz kebledben" többé nem lehet, mert itt már valami létezőről 's nem valami létesítendőről vagyon szó. De kérdem: hova vezetne ezen elv következetes alkalmazása? felfogásom szerint nem egyébre, mint hogy ki nem telvén, ki nem telhetvén a' polgárok határozott száma, mi kivált kisebb városokra nézve a' felállított arány szerint gyakorlatilag is igen könnyen megtörténhetik, sőt hihetőleg meg is fog történni, a' város megszűnjék lenni; mit azonban nem hiszek, hogy az indítványzó maga is szándékozott volna czélba venni. Ha hasonlatosságot kívánnék vonni, ezt inkább feltalálhatni vélném a' francia községek municipális szerkezetében, melyekben a' tanács tagjainak száma a' népesség számához arányoztatik ugyan, valamint ezt az indítványzó előterjeszté; de nem létezik a' második rész, vagyis az a' priori meghatározott minimum, 's ez a' lényeges különbség, mely in thesi a' vitatást egészen más térre viszi. Meggyőződéseim szerint mindenben csak akkor lehet üdvös eredményt reményleni, ha egymástól különböző elvek nem zavartatnak össze, és ha az egyszer felállított elv maga tisztaságában alkalmazatik mindazon kérdésekre, melyek bármely tekintetben elvrokonságban vagynak. Legyen szabad erre vonatkozólag figyelmeztetni a' t. RR. Anglia példájára, hol a' banktörvény épen most létesült, ennek lényeges részét teszi a' bankjegyeknek csak határozott számokban kiadathatása, mi-nek nemcsak az leend közvetlen jótékony hatása, hogy a' gyártványok 's egyéb portékák árának mesterséges felebbbrugtatása többé lehetetlen leszen: hanem közvetve, mivel ez által egy általános elv állapított meg, mellyel egyedül még csak a' gabonatorvény vagyont ellenkezésben, bizonynyal erre is kihátni fog, 's ámbár a' bank egyenes viszonyban nem áll a' gabonatorvénnyel, mégis mivel egy azzal ellenkező elv vagyon kimondva, Anglia statusférfiai már most is oda nyilatkoznak, hogy szoros következtésnél fogva, a' gabona árának mesterséges szabályozására szolgáló gabonatorvény tovább nem állhat fen. Csak olly törvényhozás, mely magával olly szoros következtetésben áll, ébresztheti a' nemzet azon bizodalját, mely nélkül valódi morális erőt soha nem fejthet ki, 's ugyanazért ohajlanám részemről is, hogy e' kérdésben elvek ne zavartassanak össze, 's vagy mondják ki a' t. RR., hogy a' város minden lakosa polgár minden képességei tekintet nélkül, mi aztán tisztán alkalmazható elv lesz; vagy ha már valamely képességi kellekeket megállapítottak, akkor maradjanak ismét tisztán ezek mellett; mert ha az fog mondatni, hogy csak az lehet polgár, ki az a, b, c, d, pontok alatti kellekekkel bir 's végül azt adják hozzá, hogy az is lehet polgár, ki ezekkel nem bir, 's csakugyan ez 's nem más az egésznek névid értelme, ezáltal bizonynyal különös elvtisztaságnak 's folyadékos következtetésnek példáját nem adandják. En a' módosításra szavazván, hogy küldöim kívánságához képest is a' m. FRRhez közelítsek, ez által pedig sem elvet tisztán kifejtetnek, sem a' közelítést elérhetőnek nem tartván, arra kérem a' t. RR. et, hogy e' két szakasz egészen kihagyni méltóztassanak. Előfordulának vitatkozás folytában még a' pénzarisztokratia 's a' kormány tendenciáiról felhozatni szokott aggodalmak, melyek elsőjére egy m. követ azzal élt városi követnek meg jegyzé, hogy itt nem palotákról sem croesusi kincsekről hanem olly középszerű vagyontól van szó, mely biztosságot nyújtson visszaélések ellen, 's így nemigen helye-

sek valának az érdemes követnek ampullae et sesquipedalia verba; az utóbbira nézve pedig az volt megjegyzése, hogy ez nem kabineti kérdés, hanem az arisztokratia intézkedése, mely felügyel arra, hogy ha az alkotmányos rendszerbe hatalmas demokratiai elem illesztetik, ez legalább olly széles alapra ne rakassék, mint a' világon semmi más alkotmányos országban, kivévn Északamerikának három statusait. Miután e' pontnál is a' két táblának egymáshoz szükséges közelítése hozatott fel erősséggel, egy alsó vgyei követ kiemelé, hogy a' FRR. épen semmivel sem közeledtek másod üzenetjükben; mi-ért kellene tehát épen e' táblának ismét közelítő lépést tennie, 's hol leszünk, ha ez szabályul vétetik? Nem kell itt félni megtagadástól sem a' kormány részéről, mely a' városok elrendezését a' k. k. előadások közé sorozta, sem a' FRR-től, kik bizonynyal nem vállalandják magokra e' terhes felelősséget. Számosak valának még a' nézetek különbségei: mondassék ki, hány hold föld szükséges a' választói képességre; ebben önkény nincsen; legyen qualificatio 100tól 400ig; minden qualificatio önkény 's igaztalanság, mert így az, ki kisebb városban már polgári jogot gyakorolt, degradáltatnék, mihelyt nagyobb városba költözik, pedig a' polgári jogokrai képességnak egyformának kell lenni egész országban 's több efféle. A' követelt szavazásnál felállítandó kérdésre nézve sokáig meg nem tudván egyezni a' t. RR., végül ketőre történt a' voksolás: 1) a' külső ingatlan tulajdonra kell e' qualificatio " — 's 2) „B. szerkesztése e' vagy más qualificatio " ? Az első igennel, a' második a' b—di szerkesztés b) pontjainak elfogadásával döntetett el. A' c) pontnál többek által az egy évi tartózkodás helyett háromévi indítványoztaték, azonban e' pont változatlanul elfogadhatott, ugy szinte a' d) pont is, hol ugyan még némely osztályok besoroztatni kívántattak; erre nézve azonban a' két táblának eziránt m á r történt egyesülése omlítottván, e' pont is megmaradt. Az e) pontnál a' vagyon önkéntes bevallása ellen számos kifogás történt, mint olly intézkedésre, melynek épen semmi bizonyos alapja 's mely a' legdurvább visszaélésekre szolgáltatna alkalmat, minek bebizonyítására sok előkerülhető eset hozaték fel; végre a' pont mégis elfogadhaték, egyedül a' „laknak" szó után beiktattatott: „s az a) b) c) d) pontok alá nem esvén." A' minimumot elhatározott új \$ra nézve az indítványzó maga tön változtatást a' felállított kategóriákra nézve, ugy hogy a' városi lakosok minimumát ezerről ezeröt-százra emelé, ezen lakosok választói minimumát pedig 300ról 250re csökkenté, a' többi két osztály számait megtartván. A' hosszas és élénk tanácskozásokból még két más indítvány is fejlődött ki a' választók minimumára nézve. Egy dunamelléki követ ugyanis a' b—di módosított minimum két szélső számait megtartván, a' közép osztálynál, azaz az 1500tól egész 30,000 lakossal bíró városoknál minden ezer után nem 200, hanem csak 150 választót kívánt, leginkább azon statisztikai szabályból indulván ki, hogy öt lakosra egy családot számláltatni, 's így a' b—di minimum szerint minden családtya kivétel nélkül választó lenne, 's minden más qualificatio szükségtelenné válnék. A' jegyző pedig leginkább a' két tábla közti egyesülést és így az eredményt, a' városok elrendezését tartván szem előtt, mellynek elérésére ő személyesen minden áldozatra készen nyilatkozék, a' választók számát a' b—di módosított minimum megartván, a' közép osztálynál csak 8 pcentet akar, a' 30,000 lakoson felüli városoknál pedig megegyezik a' másik két indítványzóval. Ezen három módosítás szavazás alá kerülvén, eleinte a' jegyző elmellőztetett; azután a' másik két összeállítván a' k—mi fogadhatott el 's köziratra utasított. Vitatások alkalmakor szabályul fogadtatott el, hogy a' minimum és a' direct választások képezik csak együttvéve a' teljes biztosítékot, 's azért e' két feltételtől semmi esetre nem állnak el a' t. RR. Ez alkalommal sem hiányoztak a' felsőbb befolyás iránti aggodalmak, mint az előbbi pontok feletti tanácskozások viszhangjai, ugy szinte nem lehetett az előbbieknél fogva meglepő, hogy a' viták egyszernél többször személyes czélzások, vádak 's gyanúsítgatások mezejére is tértek 's energicus visszatörásokat is idézének elő.

156d. orsz. ülés a' m. FRRnél jun. 7kén ő cs. k. Fens. a' nádor a' bányászati munkálat körüli viszonzó-
netet olvastatá fel hitelesítés végett, mely is minden lé-
nyeges változtatás nélkül megtörtént. Ezután napirend-
re került a' szabad kerületek elrendezési munkálata, mely
azonban szövevényes léte miatt választmányra bízott
előleges átdolgozás 's véleményadás végett. E' választ-
mánynak Széchen Miklós gr. Pozsega vgye főisp. ő exc.
elnöklöte alatt köv. tagjai: Ocskay Antal kassai püspök,
gr. Károlyi György békesi főispán, b. Orczy Lőrincz, b.
Vay Lajos, b. Eötvös József és gr. Cziráky János. Ezen

választmány kinevezése egy gróf által szokatlan eljárásnak s általában fölsőleges intézkedésnek nevezetett, miután a szükséges felvilágítások tanácskozás folytában is voltaképen előadhatnának; egyes tagok által a többség azonban ez észrevétel eldöntőnek nem találta leginkább egy másik grófnak azon észrevételére, hogy bármint legyen is meggyőződve szónok, hogy a tisztelt gróf minden a szabad kerületek viszonyai körül előfordulható nehézségeket a legkimerítőbben feloldani képes leendne; engedje mindazáltal e táblának, hogy illy főfontosságú szövevényes tárgyban több bizodalmat helyezzen egy választmányban, mint a legközelebbi egyediségben. A szabad kerületek szavazati joga körüli érdekes vitatkozások rajzát jövő lapunk adandja.

157d. orsz. ülés a m. FRRnél jun. Skán; tanácskozási tárgy: az országos választmányok összealakítása s foglalatossága ezentuli módjának törvényeli elrendezése iránt üzenete a t. Rdeknak a rá vonatkozó törvényjavaslattal együtt, amint itt következik: „Meglévő gyűződve a KK. és RR. az országos választmányok összealakítás s foglalatossága módjának meghatározása szüksége felől, már azon oknál fogva is, hogy ezek nagy fontosságú feladatoknak s a nemzet közbizalmának és várakozásának annál biztosabban megfelelhesse, az e tárgy iránti nézeteket és kívánatokat magában foglaló törvényjavaslatok közlésével ö cs. kir. Főhgségét teljes tisztelettel kéri, a m. FRRket pedig szives bizalommal felszólítja, hogy közölt törvényjavaslatukhoz járulással annak kir. k. megerősítés végett leendő följeljesztésében meggyezni méltóztassanak. — Törvényjavaslat az orsz. választmányokról. Törvény vagy országgyűlési végzetek erejével ezentul kirendelendő országos választmányok összealakítása és foglalatossága módjára nézve következők rendeltetnek: 1. §. Az országos választmányokhoz a főrendi táblától küldendő rendes és helyettes tagok is, kiknek száma az országos választmányi tagok összes számának legfeljebb harmadrészt teheti, titkos szavazattal választassanak. 2. §. Az országos választmányok rendes ügy helyettes elnökeik is törvény által fognak mindenkor kijelölteni. 3. §. Tollvivőket azonban önkérelmükkel magok az országos választmányok fogják titkos szavazattal megválasztani; továbbá 4. §. Az országos választmányoknak törvény által kijelölt rendes és helyettes elnökeik halálozás, betegség vagy egyéb akadály általi gátoltságuk esetében az elnök - helyettesítést magok az illető országos választmányok fogják titkos szavazás útján teljesíteni, s illy eset előállásakor: 5. §. Az országos választmányok elnök-helyettesítő ülésében azon országos választmányi tag fog elnökösködni, ki közhatalombeli állására nézve első a többiek között s ugyanazon tag köteles a helyettesítés esetéről és napjáról az országos választmány valamennyi tagjait előre értesíteni. 6. §. Az országos választmányok összeüléseinek helye és határideje szinte törvény által fognak mindenkor kijelölteni: azon helyen és napon minden meghívás nélkül az országos választmányi tagok mindegyike megjelenni vagy meg nem jelenhetése felől a rendes vagy helyettes elnököket ideje korán értesíteni tartozandik. 7. §. Ha az országos választmányok munkálkodásaik végső befejeztése előtt ülésük tartását valamely fontos oknál fogva megszakítva ideiglen eloszlának, az ülésük tartását folytatásának hatánapját eleve önmagok tüzzék ki. 8. §. Ha az országos küldöttségek a rájuk bízott tárgyakban a választmányok kiküldetését szükségesnek látják, tagjait és elnökeit magok az országos küldöttségek fogják titkos szavazás útján keblükkel választani. 9. §. Az országos választmányoknak ülésük illő rend fentartás mellett mindenkor nyilvánosan tartassanak; végre 10. §. Az országos választmányok által megkésztendő munkák azonnal nyomassanak ki, s az org. Nádora által minden köztörvényhatósággal legkisebb haladék nélkül közöltesse, s egyszersmind illy intézkedések tétessenek, hogy azon munkák nyomtatva megkapható példányai bárki által is megszerezethessenek. A vitatkozásokot egy gróf nyitja meg a szönyegen levő tárgynak kimerítő előterjesztésével s előre bocsátván, hogy ö minden illy kérdést nem kíván ugyan az országgyűlés általános elrendezésére utasítani, még is a jelent oly más kérdésekkel látja összekötésben lenni, mellyek az egész országgyűlési elrendezést legközelebből érdeklenek s jelenen a két tábla kölcsönös állására leglényesebb befolyással lennének. Választmányok ugyanis azon testületek típusát viselik, mellyekből kiküldetvék s így a t. RR. által javasolt választásmód épen meg nem egyeztethető a két tábla alakítási módjával, miután sem az egyik, sem a másik tagjai titkos szavazás által nem választatnak, sőt e házban egyenesen az elnök által nevezetvén ki, a javasolt mód szerint annak jogai sértetnének illy országban, hol gyakorlat által pótoltatik a

törvény. Szónok egyébiránt úgy sem nagy barátja az országgyűléseken kívül munkálkodó választmányoknak, miután azok munkálatai a jelenleg oly sebességgel fejlődnek, s egy más felváltó eszméknél többnyire elkésnek, minden esetre pedig általok azon lelkesülés meghűttetik, melly a törvények alkotásánál oly hasznos. Az országgyűlés folyama alatt eljáró választmányok ellenben minden tekintetben megfelelnek céljoknak, s épen mivel eddig is megfeleltek, azoknak oly lényeges átalakítása, melly magát a táblák kölcsönös állását csak így mellékesen változtatnámeg, nemcsak nem szükséges, hanem több tekintetnél fogva káros is lenne. Ezen általános nézetekkel e helyütt megelégedvén a szónok, nem kíván a törvényjavaslat egyes pontjaiba ereszkedni s a t. RRet felszólítandóknak vélné, hogy főnebbi okoknál fogva jelenleg kívánatjoktól elállani sziveskedjenek. Az ellenvéleményük száma csekély vala, mint azt egy gróf megjegyzé, az egyik oldal székeinek ürességéről panaszkodván, melly azt tanúsítja, hogy elvárható sokkal jobban szeretnekmuladni, mint tanácskozni. Az ellenokok leginkább abban pontosulának össze, hogy a választmányok munkálkodásai nagy fontosságúak, mit e tábla maga bebizonyított, midőn a RRet felszólította, hogy a FÖRR. közül is neveztesse mindenkor tagok a választmányokhoz s tegnap is a kerületek rendeztetését, nagy fontossága miatt, választmányra bízta ölmunkát a javaslatadás végett. Ha tehát ezen választmányok körül tökéletlenségek tapasztaltatnak, azokat kijavítani köteleesség, s nem szükséges itt az országgyűlés tökéletes elrendezését bevárni, mert tétethetnek illyenmü rendelkezések, de a nélkül hogy ez iránt a két tábla közti viszonyokban lényeges változás történnék; mert a typusról felhozott okoskodás oly igen messzire vágó, hogy az alig fog valaha teljesülni, mert ennek elégtéve nincs, míg a választmány együttmunkálkodik, hanem a táblák típusát követve mindeniknek választmánya külön fogna eljárni, mit talán a nemes gróf maga sem kíván. Az arány meghatározása által a táblák viszonya meg fog zavartatni s ha p. o. a javasolt arány jónak nem találtatik, lehet mást indítványozni; de mihelyt a választmányok elrendezése szükségesnek találtatik, azt az országgyűlés általános elrendezéstől nem függeszthetnifel, itt semmi elv iránti kérdés nem forogván fen. Ennélfogva vétsék fel pontonként a javaslat, majd kiviláglandik akkor, mi elfogadható közölök, mi nem. Egy gróf különösen az általános koordinatióra utasítást ama régi bűnlaknak nevezte, melly minden előhaladási kérdést elötoztatik. Miután a változtatás csak törvény útján kívántatik, mellékes intézkedéstről szó sem lehet, s miután azt, mit a RR. átküldenek, tárgyalni kell, kéri a táblát, hogy ezen törvényes szokástól holmi elavult argumentumok által ne üttesse magát el. Vitatkozások folytában ugyanezen gr. az indítványtevőt felszólította: nevezze meg azon kérdéseket, a mellyekről összekötetés a jelen tárgyalást nem javasolja; mert az, hogy a két országgyűlés közt munkáló országos választmányok a m. grófnak nem tetszenek, még nem ok arra, hogy azok hiányai ki ne javittassanak. A felszólított gróf ismételve előadá, mikép ö mindazt, mi a rendi kívánatnak általános elméletét javasolja, világosan elmondotta s épen okoskodása következtében nem boosátkozik egy es pontok tárgyalásába; de ezzel az ellenvélemény szónok meg nem elégedvén, az okokat egyenkint kívánta hallani, legyenek azok akár világos okok, akár titkos okok, akár semmi okok. A titkos okok feltevését a fens. elnök mint inparlamentaris eljárást rosztván, miután több szónok által a rendi javaslat ellenokaul e táblának teljes megelégtülése a fens. elnök eddigi böles kinevezésével hoztatott fel, mellyekbe valamint a FÖRR. eddig is teljes bizodalomuk volt, úgy jövődöre is leend: ö cs. kir. fens. megköszöné ugyan e bizodalmat, de figyelmezteté egy uttal a táblát, hogy illy intézkedéseknél, mellyek jövődöre tétetnek, illy személyes tekintet indokul nem szolgálhat. Ezen loyális elnöki kijelentés hangos örömmel fogadtatván, egy püspök azon meggyőződését nyilvánította, hogy a t. RR. kívánata által e tábla elnökének jogai minden esetre megsértetnek, miután a választmányi tagok kinevezése kétségtelen elnöki jogokhoz tartozik. Ezen szokás más alkotmányos országokban is divatoz, még Éjszakamerikában is, hol a clerk a választmányi tagokat nevezi ki. Ez ellen pedig még azon ok som hozathatik fel, hogy ama házak elnökei választvák, miután nálunk a nádori méltóság szinte választott tisztség. Némely kisebb vitatkozások s eltérések után a fens. elnök a többséget az elsőben felszólamlott gróf nézeteihez járulónak mondá, mellyek szerint a viszonyt szerkesztetni fog.

Jun. Skai ker. ülésben a m. FRRnek kir. városok elrendezését illető 2dik válasza tárgyalatván: a több nem annyira nevezetes változtatás közt következők a figyelmet érdemlőbbek: A' 89. §ban nehogy a név, mint egy m. követ előadá, amolyan katonai káplár és közlegény közti gyűlöletes viszonyt s osztályzatot okozzon polgár és más több városi lakosok közt, de a humanitas és történeti okulás is igényelvén ezt: „polgárok és választó polgárok“ név alatt említett s czimeztetni jegyeztettek be a kir. városi lakosok. Ugyane követ indítványára a' 123. §. akkint változtatott, miszerint polgári képesség fölött a közgyűlés itéljen s pedig felelővittel nélkül. A' 143. , 144. és 145. §ra nézve ismét ugyanazon követ indítványára azon változtatás tétetett, miszerint a tanácskozó polgárok száma a városok népességéhez mérve következő leend: u. m. 1500 lakostul 60 tanácskozó, 1500on felül 30,000ig minden ezerre tíz tanácskozó, ezenfelül pedig kettő. Az örsereg és városi felügyelőkre nézve s ez utolsót érdeklőleg 32 szavazati többséggel 16 ellen, mint szinte mindazokra nézve, mellyek az első munkálat-rendezenben lényegi s elvbni változtatást tennének, maradtak a RR. előbbi határozatai mellett. A felügyelői hivatalok felállítására nézve a t. RR. előbbi nézeteiknél maradván, szavazáskor a főfelügyelők 35 szavazattal 15 ellen elmellőztettek. Ez alkalommal már a korábbi tanácskozásoknál hallott okok nagy részben ismételttek, a néhány szónok által javasolt közelítésre pedig azon megjegyzés tétetett, hogy hiszen a m. FÖRR. sem közeledtek üzenetjökben semmivel, s így e tábla sem teheti egyedül a közelítő lépéseket. Szavazás előtt még világosan kikötötött, hogy a felügyelők általános elfogadtatása még azok hivatalos hatósága körüli alkudozásokat nem reszeszti ki, úgy hogy ha ezek iránt egység nem eszközletnék, még az egésze nézve is történhessék vizsgálás: az eredmény mégis igen kevés reményt nyujt olly hivatal-elfogadásra, mellyet némelyek sinecurának nevezének, mások titkos politikai célokra eszköznek, felhóvván egyuttal a városok általános resensuát e hivatalok ki fog ellen. Az ellenvéleményeknek a monarchiai statusban kívántató felsőbb autoritas szükségét, mint a municipalis élet egyik főköllékét, a többség eldöntöte erősségnek nem találta.

212dik kerül. ülésben elnökség Pongrácz Gáspár Trencsény és Mihályi Gábor Mármaros m. követei; jegyző: Szentkirályi, tollvivő: Eischl. Ülés megnyitásával a sérelmi választmány jegyzője az e munkálatbani változtatásokat fel akarván olvasni, a t. RR. felolvasottnak zevén, köziratra utasították. Azután a város-elrendezés munkálat körüli tanácskozásokat folytatván, a' 213 §tól kezdve a munkálatot befejezték. A végzéseket közelebb. Ezután egy megyei követ azon borzasztó esetre vonatkozólag, melly e táblának általán szeretve tisztelt egyik tagját, Orosz Elek Ung megye követét érte, indítványt tön, miszerint a nm. személynök a kerületi elnökség által e tábla nevében kéressék meg, hogy e szerencsétlen eset mivoltáról és a nyomozások eredményiről a RRet értesíteni méltóztassék. Mi is általános helyesléssel fogadtatván, felolvasatott a KK. és RRnek a Főrendekhez vallás tárgyában f. 1844. mártius 25kén kelt kegy. k. válasz iránti üzenete s felirási javaslata, melly minden lényeges változtatás nélkül elfogadtatott.

Jun. 9ke óta Pozsony közönségét egy borzasztó gonosztettnek épen most kezdett bírói nyomozása tartja feszült várakozásban. Ugyanis OROSZ ELEK tek. Ung megye követe mult hó 22ke óta nem látatott; mivel azonban a szolgálatában levő megyei hajdu mind a követ testvéröcsésének, mind más tudakozóknak folyvást azt mondotta, hogy ura gőzösön Pestre utazott, barátjai visszajövetelét Budáról, hol nősilendő vala, napról napra várták, mig jun. Skán a város kapitányának jelentés tétetett, hogy egy mosónó véres fehérruhát mosott. Előhivatván a némben, ezen tettét nem tagadta s azon fehéromük tulajdonosának bizonyos halászlégyent állította, ki is gazdájával együtt előidézttetvén, mindketten azt vallották, hogy püsköst kedden az alsó dunai sarkantyuk egyikénél halászván, ezen ruhanemük, mellyekbe több darab kő volt kötve, az ottani sebes örvény által a viz színére sodortattak, hol is azokat, egy vánkost kivéve, melly eluszott, kifogván, semmi rosztat nem gyanitva magoknak megtartották. A buzgó városkapitány a talált ing, lepedő, vánkoshéjak stb. ruha jegyeit megvizsgálván, s egyikén „Elek“, másikon „O. E.“ meg más „E. M.“ betűket szemlélvén, ámbár az ungi követ aggasztó távollétéről mit sem tudott, még is országgyűlési személyt gyanítván e ruhanemük tulajdonosának, az országgyűlési lakkönyvet átvizsgálta s ott a megfelelő nevet megtalálván, azonnal a követ szállá-

sára ment's mind ott, mind a' gőzhajóhivatalnál tett tudakozások's az illető hatóságoknál jelentések után a' gyanús inas befogatására minden szükséges rendeltetést megtevé, ki is délután néhány követ által az utcán előtaláltatván, azonnal a' szállásra hozatott, hol elfogatván, a' városházhoz vitetett, miután a' most épülő váromegyházban alkalmas hely nincsen. A' szállásoni kutatás által egy sötét kamra szögletében egy belül igen véres nagy zsák E. M. betűvel megjegyezve, az inasnak névbetűvel jegyzett nagyon bevérzett gatyája's annak feje körünyege találtatott, mellynek belsején szinte vérfolt látható. Személynök ő exclja azonnal a' tek. kir. táblától küldöttséget rendelt's több gyanús egyed befogatását rendelte, a' küldöttség pedig vizsgálati nyomban megkezdvén, több rendű kihallgatás után a' gyanús hajdút benevolum alá vette, ki is 10kén este, gonoszított mégis vallotta, hogy t. i. urát maj. 24ke és 22kei közli éjjel meggyilkolta. E' szivrázó eseményről, mint több érdekes körülményről majd bővebben tudósítunk. Czinokos szűkevénytársá Toronyi István Értesítőnk's személyes leírása szerint, már kézre került jun. 12kén. H-k.

Budapesti napló. Mult kedden ismét európai nevezetesség érkezett fővárosunkba, esti hét után ugyan is sűrű álgyszás közt kötött ki a' Bécsből jövő gőzös és Rothschild Sal. b. számos kísérővel partra szállott, olly roppant számú zsidó's egyéb néptömeg közt, hogy a' rendőrség alig bírta a' rendet föntartani. Az érdekes vendég e' megtiszteltetést Budapest egyéb vallású lakosi részéről is teljes mértékben érdemlé meg, mert valóban fejlődési bökészetét tanúsított, midőn 1838ban az árvíz annyira megrongálta e' két szomszéd várost. A' gőzhajó kapitányát's matrőzait bőkezűleg ajándékozta meg a' pénzkirály's több rendű szép adakozással is járult Pesten a' helybeli intézetek gyámolítására, mellyeket elősorozandunk, Kedden a' német, szerdán és csütörtökön pedig a' magyar színházat látogatta meg's csütörtökön a' kereskedőség által 80 terítékű fényes lakomával tiszteltették meg, mit ő másnap hasonló pompás ebéddel viszonzott szállásán az Angol királyné című vendéglőben.—Nem régt o r z k é p jelent meg Bécsben, melly őt ábrázolja, és zsebeiből 16 uralkodó arcképe tekint ki; mi azonban csak böcsületére válik, mert azon ritka példát mutatja, mennyire emelheti idővel a' szegény embert is csüggedetlen szorgalom és józan takarékosság.—A' császárfürdőben rég nem volt annyi vidéki vendég mint ez évben; valamennyi szobája el van már foglalva e' roppant épületnek's még folyvást új idegenek érkeznek Ezek közt legkitűnőbbek: Filipesko, gazdag bojár's havasalföldi pénzügyminiszter testvére és Obrenovic-Jefrem, Milos hg testvére és hajdani miniszter, családostul.—Mult szerdán hajnali 3 órakor Budán a' halásvárosban, a' várhegy tövénél egy rongyszédő szállásán tűz támadván, a' kis házat csakhamar elhamvasztá, 's Pappler budai városhadnagy ezélszerű intézkedésén ki vü l leginkább egy kapuczinus atya buzgó erőködésének köszönhető, hogy a' pusztító elem tovább nem terjedhetett.—Egy elméncz azt mondá minap, hogy a' mostani „Világ” nagyon rossz lábon állhat, különben nem panaszkodnék annyiszor a' rossz közevet ellen, 's ez valóban igaz lehet, mert annyi csakugyan bizonyos, hogy velünk's más halandó társival együtt már elégszer megholtott.—Jövő július elejétől a' Nemzeti Ujság'szerkesztésiben Majláth János gr. is részt fog venni.—Irinyi József külföldi utazása rövid idő múlva 2 kötetben meg fog jelenni. Ha az Athenaeumban megjelent műtárgyokból itélünk szabad remélhető, hogy munka nem mindennapi figyelmet fog gerjesztelni.—Játékszíni krónika: szipadunkon f. hó 7kén adaték „Móri vásár” vigj. 3 felv.; 8kén „Armány és szerelem” szomoruj. 5 felv.; 9kén „Alvajáró” dalj. 2 felv.; 10kén „Lucrecia” dráma 5 felv.; 11kén „Charlotte kapitány” vigj. 2 felv.; 12kén „Arkádiai menyasszony” vigj. 4 felv.; 13dikán „Két pisztoly” népszínmű 3 felv. Fancsy huzamosb idő óta súlyosan beteg, 's nemz. szipadunkon már 35 nap óta nem láttunk újdonságot, mit csakugyan hanyagságnak mondhatni, melly meglehetősen bosszantja már a' közönséget. Ugy látszik, hogy a' pozsonyi szerencsétlen ut egészen kivevé színészinket szorgalmuk sodrából, melly az előtt olly dícséretes és egyszersmind kedvező eredményű volt, hogy üres színház ritkaságok közé kezdte tartozni.—Azonban most értesítettünk, hogy jun. 17kén bérszünettel adatai fog 1ször „Cilley és a' Hunyadiak” eredeti dráma 4 felvonásb. Vörösmarty Mihálytól.

Jótekonyság. A' pestbudai hangász-egyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola gyámolítására f. évi májusban köv. segedelmek érkeztek: I) Mármaros-Szigetről: t. cz. Vatternaux József 1 ft., Gottesmann Miklós 2 ft. p. p. II) Egy magyar műkedvelő társaság által a' pesti nemz. szipadon rendezett előadás tiszta jövedelméből 23 ft. 49 kr.; szintannak a' budai szinkörbéli előadásából 44 ft. 36 kr. pengő p. III) Kunewalder testvérek's Kanitz Manó pesti nagykereskedők részéről, mindeniktől 6 p. ft. évenkénti részvényül. Mind e' segedelmekért általjában, különösen pedig a' műkedvelő társaságnak intézetünk iránti különös figyelméért ezennel az intézet nevében szives köszönetet nyilvánít Mátray Gábor énekiskolai igazgató.

V. évi jelentés, a' p. gyermek-kórház működéséről 1839ki augusztustól 1844dik május 15keig. Összes száma a' p. gyermek-kórházban ingyen orvosolt szegény gyermekeknek kezdettől 1844ki május 15keig: 7288. Ezek közül az intézet ágyaiban fekvének's egy-

szersmind ruházattal elláttattak: 1087; beteg anyák vagy dajkákkal együtt ugyan az intézet ágyaiban fekvének 368. Belbetegségekben szenvedtek 5022; külső bajokban 2266. Ezek nagy számán nevezetesh sebészi műtételek vitettek véghez, u. m. férőgyermekeken hólyagkötelezés, kik közül csak egy halt meg; nyulszájműtét 12; képezési műtét hiányzó részek pótlására 5; immetszéstagsugorodás és görbülések gyógyítására 33; kancsal szem gyógyított 115; kiüszülés, tagesonkítás 9; egyéb különnemű sebészi műtét 38. Pesti gyermek volt 6650; ezek közül a' belvárosból 857; Leopoldv. 310; Terézv. 3173; Józsefv. 1561; Ferenczv. 749. Budai 224. Különféle meggyéből 385. Izraelita 932. árva 387. Az öszszes halálozási arány 1: 13. A' bentfölközök odaszámítva a' haladoklólag felvetteket is 1: 8. Az intézet iránti bizalom's ezzel együtt annak hatásköre folyvást nagy mértékben növekszenek; ugyanis 1843diki évben segélyt keresők száma, kik közül sokan az ország különféle részeiből's a' legtávolabb fekvő meggyéből hozattak ide, 2128ra megy; tehát az 1842kit 500al haladja fölül. Pest, 1844i május 20kán dr. Schoepf a' p. gyermek-kórház orvos. igazgatója.

(Felszólítás a' szívhöz's azokhoz, kik annak nyelvét értent tudják's akarják is.)

A' szegény, gyámoltalan kisdedek ügyében emeljük szavunkat hozzátok, kik idegen nyomortól nem tagadjátok meg az istentől emberi kebelbe ültetett égvirágot: a' könyört's áthatva a' jótekonyság világölölő szellemétől szives'készséggel adóztok földi javaitokból, mellyekkel az ég megáldott titeket, pár fillérkét, becseszt az adományzó tiszta szándéka által, a' szenvedő emberiség oltárára. A' szegény, szenvedő kisdedek ágyaioh vezetőnk titeket, hogy láthatások szenvedéseikben öket's könyörülhessetek rajtok, kik hozzátok emelik fájdalom tengeréből esdeklő kezecskéiket, hallgatag és némán, mert leggyöngébb korukban a' fájdalom érzetével előbb kelle megbarátkozniok, hogysem könyörületes szívekhez ömlő panaszra nyithatnák meg ajkaikat!! A' pesti szegény gyermek-kórház igazgató-választmánya a' két testvér-város's az egész hazának ez intézet iránt mutatott különös pártfogása által azon kellemes helyzetbe jött, hogy az intézet javára rendezett jótekonyczélú vállalatiból's egyes nagylelkű emberbarátok hatályos segedelmzéseikből (mikhez országunk hgyrimása Kopácsy József ö. fm., a' lelkes testvérpár Károlyi György és Batthyány Lajos grófnók, Batthyány Kázmér's legújabb időkben a' pesti izraelita községnek ezer ezer pengő forint alapítványit is sorozhatjuk) gyűlt kész pénzösszeg egy részét az Msz utczában (József-város) 1467 szám alatt létező ház vételére fordíthatá, 's azt illő intézeti épületté alakítván a' megkezdett építésben már annyira haladt, hogy az épület jövő sz. Mihály-napig elkészülendvén, naponta szebbülő Pest városunk díszes, az intézetet tekintve pedig ezélszerű középületei közt méltó helyet foglaland. Intézetünk főorvos-igazgatójának dr. Schoepf August urnak idecsatolt hivatalos jelentéséből kitetszik, miképpen intézetünk öt évi rövid létezése alatt sok ezer kisded nyomora és szenvedése vagy egészen elhárított, vagy szükséges, természet-követelte halála enyhített. Sok szegény anya, kit gyöngéd érzése beteg gyermekétől megválni nem engedé, itt szives fogadtatást, biztos menedéket és szorgos apoltatást nyert's osztoztak ezen jótéteményben eddig minden vallásfelekezettűek's hazánk bármilly távol részeiből származott's gyógyítás végett az intézeti igazgatósághoz folyamodók egyenlő jogok's igényekkel. 'S egyrésztől csak az által hogy az intézet hatása és jótekonysága az egész hazára személy-és valláskülönlőség nélkül kiterjedt, másrésztől pedig, hogy az ifju, ez intézetet naponta számosabban látogató orvos-növendékeknek alkalom nyújtatik, magokat a' gyermekbetegségek szerfölkötve nehez orvoslásában gyakorlatilag kiképeznü, 's majd az országban szétáraszván, üdvös tanulmányaik gyümölcsét a' szenvedő emberiség hasznára fordítani: lehete intézetünk szerencsés, kivini magának's pedig számos elibe torlasztott akadály daczára is — a' népszerűséget és bizalmat, melly valamint illy kis idő óta fenálló intézeteknél igen ritka szokott lenni, ugy fő's egyetlen tényezője azok állandósítása's virágzásának's mellynek tulajdoníthatni egyedül intézetünk iránt az egész hazában fölébredt részvét és rokonszeny példátlanul gyümölcsöző eredményeit. Az igazgató választmány, szerénysege által tiltatva, működéséi további körülményesb elősorolásától bátor ezennel — midőn intézeti házának építése folyamban van's annak előmozdításához már is többféle nevezetes, nyilvános lapokban közrebocsátott adakozás történt, mellyek közt hódoló jobbágyi mély halálval említendő koronás urunk és fejedelmünk 40 ölnyi épületkőből álló legkegyesb ajándoka is — minden emberbarátot, kinek érzékeny szív dobog keblében, 's ki azt szerencsésáldott sorsában nem zárja el embertársai nyomora előtt, bizodalmasan felszólítani: hogy e' szent ügyet ezentul is kegyes figyelmére, részvételére's pártfogására méltatván, annak üdvös

céljailhathatósan előmozdítani sziveskedjék. Bármik eckély leend is az ajándék, az egyesület azt legnagyobb hálával fogadandja's közhíresítendi, mint szavakkal eléggé ki nem fejezhető hálakiömlését annyi szegény anya és beteg kisded forró áldásinak. Szives bizalommal szólítjuk fel egyszersmind minden buzgó pártolóját intézetünknek, szenteljen pár percet üres óráiból ez intézet meglátogatására, hogy szemtanuja lehessen, miképp fordítatik nagylelkű áldozata szenvedő kisdedek javára. Már Üdvöztünk is pártfogásába vevé a' kisdedeket, midőn isteni irgalmában azokat magához hagyá jöni; milly istennek kellő tettet fogtok elkövetni, ha a' szegény kisdedeket meglátogatván, öket betegágyaikban vigasz és könyörülést szavaival üdvözlenditek. A' szenvedők bizalomteljes pillantata, mellyel hozzátok föltekintenek, mint borús est-égen fellángoló csillag, a' halvány ajkak hálarebegése, mint tulajdon könyörületes szívetek érzéstei viszhangja, fognak titeket környezni's az emberszeretű nemes tett öntudata hosszú életek minden pillanatit mennyei örömmézzel édesíteni. Nincs olly drága kincs, melly a' jótekonyság gyöngyénél díszes éke leendne gazdagságtok fénykoszorujában. A' gyermek-kórházi igazgató választmány rendeltetéből. Pesten junius 10kén, Frankenburg Adolf egyesületi titoknok.

Meghívás a' testgyakorló intézet növendékeinek jun. 20kán délután 6 órakor, a' kerepesi úton gr. Beleznayféle kertben tartandó közgyakorlatára. A' testgyakorló intézeti egyesület azon ösztöntül vezéreltetve, hogy ezen intézet ezélszerűsége általánosanabban megismertessék's jótekonysága pénzalapnövelés által vagyonaltalan szülők gyermekeire is kiterjeszethessék: jónak vélte jun. 20kán az intézetben (Kerepesi ut gr. Beleznayféle kertben) a' t. cz. Turszky gyalog serezed zenekara kíséretében, mellynek ingyeni közremunkálását egyesület ezredes ns Liebler ur emberszeretű indulatának köszöni, a' gymnastikai iskola növendékeinek közgyakorlatát létesíteni. Minélfogva mind azok, kik ez intézet jótekonyságú irányát méltányolják, tisztelet-teljesen hivatalosak, méltóztassanak az egyesület jószándokú célzatát szives látogatásukkal gyámolítani. Belépti jegyeket 20 p. kr. válthatni a' köv. uraknál: Fabricius József kereskedő a' gráziákhoz, Heckenast Gusztáv könyvárus Fuchs Keresztély és társa dohánykereskedők; Emich Gusztáv könyvkereskedő, Wagner József műkereskedő, Sandner Vilmos vasáros, Schlechta Antal vasáros, Macher József fűszeráros, 's magában az intézetben. Nagyobb önkéntes adományok külön nyugtáványoztatnak. A' pesti testgyakorlati példánytanoda igazgatóválasztmánya által.

Sz. kir. Pest város tanácsának közbenjártára az árvíz - károsult aradiak fölsegítésükül azon 1190 p. ft. 9¹/₁₀ krnyi öszszegen felül, melly sz. kir. Arad városnak f. é. aprilis 3kán megküldetett's mellynek részletei a' szives adakozók neveivel e' hirlapok útján is már köze tetettek, még köv. újabb adakozások gyűltek be: Jelenesen Száz Mátyás hely. főbíró ur felszólítására a' német szabó czéh részéről 40 p. ft. Patizs Károly tanácsnok ur felszólítására a' szatócsok keblében 44 p. ft. 5²/₁₀ kr. Holovich Boldizsár tanácsnok ur közbenjártára a' magyar szabó czéh adott 8 p. ft. a' bérkocsis czéh 40 p. ft. azonfelül Szekrényesy Endre városkapitány ur saját részéről 5 p. ft., végül pedig Szloboda Mih. tanácsnok ur közbenjártára a' kádár czéh 32 p. ft., 's Kálóczy Károly tanácsnok ur felszólítása következtiben a' cserépfőök részéről 5 p. ft. Melly öszszesen 174 p. ft. 5²/₁₀ kr. sz. kir. Arad város nemes tanácsának szinte megküldetett.

Pestmegyei gyűlés folyt. Jun. 5kén folytatva tartott közgyűlésben a' scontro-olvasás került szönyegre. Egy t. bíró előadá, hogy mivel a' scontro rendezelolvasatása még most csak kezdetében vagon, 's tisztviselő urak minden egyes tárgyra vonatkozó számaikkal tisztában nem igen lehetnek, az ember feje pedig csak nem káptalan, hogy minden tárgyra világosan emlekezzék, az érintett fölolvastást jövő aug. gyűlésre, mikor a' t. i. majd tisztviselő urak a' nálók levő tárgyak pontos előadására megrovás terhe alatt elkészülni tartozzanak, halasztatni kérte. Ezen nyilatkozatot többen gáncsolák's a' scontro-olvasás valahárai megkezdését sürgeték, mi meg is történt. Szabadjan itt teljes méltánylattal megemlítettünk, hogy bár a' tárgyak halmaza, 's azok rendszeres vitelének némileg újdonsága, egyszerre pontos eljárás számadást nem igényelhető, a' tisztviselők még is, csekély kivétellel, minden tárgyról kielégítő jelentést tudtak tenni. Jun. 6kán ünnep. 7kén scontro-olvasás folytatása. Előkerülvén a' fajszi papnak több év óta üldöztetését tartalmazó folyamodó levele, az illető bíróságához t. i. szentszékhöz utasított,

Most a rabok tömlöztetésére's illetőleg bünpereire kerülén a' sor. St. kir. tan. alapos megjegyzésekkel kísért tartalomdús beszédében arra szólítja fel a' Rdket, hogy mivel a' tok. kir. tábla végtelenül el van árasztva munkával, az említett perek szokott megvizsgálás végett adassanak át a' kerületi tábláknak, 's azok mint vizsgáló székek főlebbviteli fórumokká alakíttassanak. Egy más t. bíró szintilly értelemben nyilatkozott, 's érdekes beszédét azzal végzé, hogy miután a' kir. tábla néha több évvel is hátra van a' főlebbvitt perekre nézve, országgyűlés után pedig még hátrább leend, miután ellenben a' kerületi tábláknak, a' csüdperek, egyenes örököségi kérdések, sőt a' 12 ezres adósságok is — minthogy mint tudjuk, magát mindenki szóbeli eljárásra kötelezi — közülük kisikamolván, majd azt mondhatni, hogy semmi dolguk nincs, ohajtja hogy azok főlebbviteli törvényszékekévé változtattassanak. Végzés: követ urak az imént elmondott értelemben fognak utasítani. Közkedvességű Fáy Andrásunknak, mint a' Kör-egylet elnökének folyamodványa, mely szerint a' Kör alapszabályának a' nm. m. k. h. tótanácsnál eszközzendő jóváhagyását kéri, pártolólág fölterjesztetni határozatott. Ezen kívül még több köz 's magányügy fordult elő, nem annyira vitakozásra, mint egyenes határozatra váró; így Cs. . . táblai ügyvéd, mint hamis váltók kibocsátása erős gyanujával terhelt ellen, e' t. megyének arról: vajjon az érintett egyed bir é valami fekvő vagyonnal, bizonyos tudomása nem levén, a' rögtöni letartóztatás, noha mint halljuk, ő már ill' a' berek nád a' kerten is tul van, elhatározatott. Ennélfogva Cs. . . hollétének családjátóli megkérdeztetése, mint ezt egy jámbor ur nagyon is bölcsen indítványozá, ez uttal elmarad. A' dunavecsei uradalmi községnek legeltetési jogaiban földesura által történt csonkíttatását panaszoló 's oda ismétli visszahelyeztetését kéri folyamodása, azon kiemelésel fog legfelsőbb helyre terjesztetni, miszerint a' Rdek fájllják, hogy épen a' f. kir. családi birtokban illyen, a' jobbágyság kárával járó surlódások fordulnak elő, 's azoknak minélelőbbi gyökeres orvosoltatásán nem kételkednek. Egy Zemplény megyében kiadott nemesi bizonyítvány felolvasására jöven a' sor, Ny. . . főjegyző ur, igen érthető 's következetes megkülönböztetéssel adá elő, miszerint nagy a' különbség a' közt: vajjon a' bizonyítványát hirdettél ns állandón a' megye keblében lakik é vagy ha nem is, bir é valamely fekvő vagyonnal, vagy sem? mert ha igen, ugy a' kihirdetetés után mindazon jogok és terhekben egyaránt részesül, melyek egy nemesre ruháztatvák; ha pedig sem nem helybeli, sem fekvő birtoka nincsen, következik, hogy mint illyen, a' nemesi terheket nem viselhetvén, a' jogokban sem részesülhet, 's kihirdetett nemesi levele után egyedül szükséges tudomás kedvéért iktatandó a' többi nemesség sorába. Ez egyszerű és természetes, 's még is vannak, kik magukat olly nehezen hagyják capacitálni. Napirendre jött ezeken felül számos figyelmet ébresztő tárgy, melyeknek azonban eredvényét még a' további bírói eljárás feltételezvé, első alispánunk f. h. 13kán a' gyűlést befejezte.

Büesbodrogi közgyűlés. Első alispáni elnökletalatt tartatott rendki vüli közgyűlésben szönyegre hozatván az országgy. utasítással foglalkozó választmány javaslata, követinknek az eskütszéki bíróság létesítése tárgyában tett jelentésük első pontjára, melyben az eskütszékek ellen szavaztak, tetszési jóváhagyás jelentetvén ki, nekik tovább is meghagyatott, hogy azok létesítését folyvást föltétlenül mindaddig akadályozzák, míg az eskütszékek elve országosan el nem fogadtatik; második pontra pedig: vajjon ha mégis elfogadva leend az eskütszéki bíróság, egyedül a' kiváltságos osztályból legyenek é a' bírák választatandók? utasítással adatott, hogy miután kisebbségben maradt szavazatokkal utasítás nem létében e' megye kivánóságát megközeleltették, ha talán e' kényes kérdés ujlag szönyegre kerül, bővebb pótló-utasítást kívánjanak. 2) Jelemtik követink a' főrknek a' RRhez a' bünt. t. könyv javaslatának bürtönrendszeréről szóló 3. része iránt intézett üzenetét, melyben terjedelmesen kifejtetik, miként a' bürtönök 's fogházakban a' magányrendszernek egész kiterjedésbeni behozatalát sem tanácsosnak, sem létesíthetőnek nem tartják, míg a' magán- elzárási rendszer gyakorlati hatása iránt kisebb körben kísérlet nem történik. Ezen javaslat pártolattván, követink oda utasítottak, hogy e' földi üzenethöz ragaszkodva a' tervezett mintabürtönnek kincstári költségen leendő fölépíttetését szorgalmazzák, 's csak e' részben módosíttatik e' megyének mult évi nov. 3kán kelt pótló utasítása, hogy mi az építéshez nemes költséget ajánlani nem akarunk. 3) Az évenként tartandó országgyűlés melletti szavazatukra nézve követink leküldvén kívánt igazolásukat, ámbár el-

més különböztetéssel kifejték, miként ők csak a' jelen átalakulás korszakában, a' teendők halmaza elintézési könnyebbitését tekintve hajlának a' téli hónapokban Pesten összehívandó országgyűléshez mégis pótló utasításuk elferdítése miatt megrovattak, sőt még egy illy eljárás esetében a' bennök vetett bizalom megszűnendésével fenyegettetnek. 4) A' főispáni eskü tárgyában, mint hogy azon eskü alakja, mely a' kk. rendelvényekben az illető hatóságokkal közöltetik, 's mellyre a' főispánok hitüket leteszik, ő fels. érdekeit a' haza boldogságával egybefoglalja, e' megye nem ellenzi, hogy azon esküforma törvénykönyvbe iktatassék. 5) Jelemtvén követink, hogy a' szabad községekről tervezett t. czikk kinyomtatott ugyan, tárgyalás alá azonban csak majus 15kén kerül, mely jelentés folytatában ámbár e' kérdés a' megyék elrendezéséhez tartozik, mivel azonban a' szabad községek tervezett rendezésével a' megyék alkotványos állása lényegesen módosíttatnék, követ urak oda utasítottak, hogy a' szabad községek rendezését szavazatjokkal akadályozzák. 6) U. B. szatmári követ ellen elkövetett kihágás iránt érkezett k. leiratra nézve követink oda levének utasítva, hogy azon esetre, ha a' büntető t. könyv nem leend elfogadva, még ez országgyűlés alatt olly törvény alkotását szorgalmazzák, mely az illy kicsapongásokat, bár kitől 's honnét eredjenek, szigorúan büntesse. 7) Jelemtvén tovább követink, miként alig létezik olly megye, mely a' haza közjává't 's gyarapodását eszközö költéségek födözéséhez egy vagy más uton járulni nemakarna, annál fogva mielőtt az adó kérdése szavazásra bocsátatnék, a' képviselői tábla abban egyezett meg, hogy egy orsz. választmány neveztesék, mely a' kérdéses költségek miutonibeszerezhetése iránt, még e' országgyűlés alatt javaslatot dolgozzon ki; ez intézkedéshöz azon ovás 's föltétel mellett ők is járultak, miszerint innét valamely állandó örökös adózási teher elvállalására követhetőt ki kérik, azért, mivel a' választ. joga' szellemi képzettség sokkal alantibb fokán állókra 's ollykönnyen kiterjesztetett, e' kérelmi tárgy pártolattatást a' választmánynál nem levén, a' gyűlésben még is buzgón ajánltatván, egy választmány kiküldetését szülte, melynek nehéz feladásul jutott „kibúvási középutat“ találni.

Levél-török. (Utazási kényelem.) Barátom! 'stb. Mielőtt Orsovát értük volna, utunk egy hidon vitt keresztül! A' vámszedők már Krisztus urunk idejében is gorombák voltak, 's hogy azóta e' kitünő tehetségben tökéletesültek, reményem nem kell sok erősséggel mutogatnom; ez sem volt hát jobb a' Deákné vásznánál. Megállj! harsogott a' kis kényur, midőn a' hidra akaránk hajlatni. Nemesi kiváltságunknak semmiféle eljárás mód sem szegi olly hamar nyakát, mint egy goromba vámosé; erszényünket mi is kivevők, kérdvén: ember-lószékér- vagy teher-számra fizetünk é? 's mitől menynyit? ő nem tartozik senkinek számot adni — felelé — csak fizessünk, fizessünk pedig 17's 1/2 p. huszast, aztán, ha nem tetszik, panaszra mehetünk! Teljesítők kívánóságát 's czedulát kértünk! Ő nem ad, mert neki nem az dolga. Zsebünkön ezen tizenhét huszas nem vágott ugyan halálos eret 's csak azt fájllaltuk, hogy rossz felügyelés hiánya miatt ennyire ki van becsületes ember az önkénynek téve! Ezen 's hasonló elmélkedés közt értünk a' vesztogintézethez. Utlevelünket kérték itt. Elővevém magamét több irománnyal oldalzsebemből 's oda nyujtam; de nem merték kézbe venni, hanem a' füstölőre mutatnak, mibe belé is lökém. Itt azonban egy különös földözést tettem; azt t. i. hogy csak az utlevél lehet ragályos, más iromány pedig nem; mert hisz amazt megfüstölék, imezt pedig érintés nélkül engedék zsebembe visszatenni! Ez előkészület után holminkat leszedetők, mik egy szobában fürkészés alá vetetvén, rendben találtattak; mely műtét végezteért „tisztogatás“ czime alatt egy p. ftot valánk kénytelenek fizetni, mit társzekerünk egy pár percz mulva megérkeztek, bár e' lóbbi holmink még a' szobában volt, ugyanazon műtétért és czim alatt ismételnünk kellett. Pedig rajtunk semmiféle tisztogatást nem tőnek, de igen ám erszényünkön. Itt, mint egy részről méltányosan emliljük a' derék revisort: ugy más oldalról figyelmeztetve kérjük az intézeti igazgatót 's orvost, hogy hatályos rendszabályok által cseléd-ségüket tulajsgított követelések kunyorálásától legyenek szivesek eltiltani 'stb.

Amerika.

(Philadelphiai véres 's rombola jelenet.) M. hónapban Philadelphian egy az egyesült státusokban csak nem régiben keletkezett benszülött (nativ) amerikai nevű felekezet 's azott nagy számmal lakó irlandi származatúak 's így katolikusok közt véres összecsapás történt. A' vizsálya egy illy felekezet adott alkalmat, mely maj. 6kán a' városnak ép azon résziben, hol az irlandiak laknak, gyűlést tartott, midőn ezen gyülekezet közé lövés törtévé, az futásra kényszerült. Következett napon az amerikaiak véresen boszulták meg magukat, mert verkedésre kerülén a' dolog, 16 ember veszté életét, 39 kisebb nagyobb sebet kapott, ezenkívül a' két kath. egyház, egy kath. apácázárda, két kath. iskola 's 84 lakház égettetett föl. Az illető hatóságok a' városi rendőr-hivatal e' szörnyü jelenet lefolyását csak bárgyun nézték vagy nem merték akadályoztatni, 's a' csend helyreállását egyedül Porter tábornoknak köszönhetni, ki megérkezte után azonnal hathatós rendszabályokhoz nyult, a' polgári katonaságot felszólítá, 's több romboló 's gyújtogató elfogatására parancsot adott. A' vagyonban okozott kárt néhány százezer dollárra becsülik. A' kath. nép nagyobb része elfutott, asszonyaik 's gyermekeik pedig a' közel erdőben bujdosva tévelyegnek.

Spanyolország.

(Mozgalmak az egyházi jószágok eladatása ellen. A' két királyné Barcelonában.) A' királynék útjában mindenütt kérelmeket irnak alá a' papi jószágok eladatásának megszüntetése iránt 's e' buzgalom annyira terjedt már, hogy több helyen a' bün alóli földözés is megtagadtatik azoktól, kik egyházi jószágokat vásárlottak. Minden körülmény oda mutat, mikép a' kormány maga vezérli ez izgatást, hogy annál jogszerűbbnek látszó ürügyöt lellessen olly rendelvényt bocsátni közre, mely nemcsak a' további eladást szüntetendi meg, hanem a' már eladott jószágokat is vissza fogja korábbi tulajdonosaiknak adatni. — Jun. 1sején Barcelonába érkezett a' két királyné, hol, valamint egész utazásuk folytatában, fényes ünnepélyekkel fogadtattak. — A' királyné tervezett összekelése a' nápolyi hggel annyira népszerűtlen az egész országban, hogy már a' mérsékpárti lapok is így nyilatkoznak: „Minden fölött szűcséges, mikép a' királyné jövendő férje szabadelmű, mivel é nagy tehetségű bátor hg, ezenkül pedig tökéletesen független legyen. Ha találkozik illyen az európai uralkodó családok tagjai közt, ugy késedelem nélkül Spanyolországba kell őt hozatni; olly uralkodó házból mindazáltal, mely függésben áll a' nagyobb hatalmak ellenében, nem o-hajtunk királynénknak férjet, 's akkor, nyiltan kimondjuk, inkább spanyol hget kívánunk Spanyolország trónjára emeltetni.“ —

Anglia.

(O'Connell bürtönben. Miklós czár Londonban. Józansági egyesületek.) Maj. 30án tehát csakugyan kimondaték O'Connell 's társai ellen az ítélet. A' vádlottak személyesen jelentek meg a' törvényszék előtt, 's O'Connell mélyen látszott megindítani azon általános részvét mellyel fogadtatott. A' palota előtti téren számos ezer ember hullámozott, de legnagyobb csüdnben, mert O'Connell, előre sejtvé az ellene kimondandó ítéletet, jókor reggel fölszólítást bocsátott közre, melyben megható szökökkel inté 's kéré a' népet, hogy nyugodtan tőrje e' csapást 's várakozzék békevel, mert csak ez azon ut, melyen a' repealt mindenesetre meg fogja nyerni. Az ítélet kihirdetése előtt Burton főb. igen érzékeny beszédetartott, melyben mindenek előtt sajnálkozását fejezé ki, hogy illy jeles és érdemes férfakkal teljes szigorúságát kell a' törvénynek éreztetnie. Kiemelé, mikép a' büntether legnagyobb súlya O'Connellt nyomja, mert a' többiek leginkább iránta táplált tiszteletből hagyámagokat törvénytelen izgatásra tüzelteni, e' mellett azonban nem feledé magasztalva kiemelni azon óriási befolyást, mellyel fogvást O'Connell utolsó pillanatig annyira féken tudá tartani a' százezernyi néptömegeket, hogy mind- eddig semmi kicsapongás nem történt. A' főbíró szavait könnyük fojták el, 's huzamosb időig kelle megindulásával küzdenie, míg az ítéletet reszkető hangon kimondhatá, mire O'Connell ünnepélyesen nyilvánítá, mikép igen fáj neki, hogy mind saját, mind vádlottársai nevében ez ítéletet igazságtalannak kell mondania. E' nyilvánítást öt perczig tartott zajos tetszés követé, mi a' bírákat igen megzavará. O'Connell a' richmondi fogházat választá bürtönül, míg társai a' városban kaptak helyet. Mivel pedig a' törvényszék egyhangulag elhatározá, miszerint az elzáratás rögtön foganatosíttassék, 's az elítéltek csak bürtönből folyamodhassanak a' kimondatott ítélet megsemmítéseért, tehát délutáni 5 órakor azonnal rendeltetésök helyére szállíttattak. A' 3 hintót csak 25 rendőr kísérte, 's ez is fölösleg volt, mert a' számtalan

néptömög könyezve tekintett ugyan a' haza szabaditóra, de vétkes erőszakhoz nem folyamodott, hanem kevés pillanat mulva csöndesen eloszlott. Richmondban két szelős világos szobát kapott O'Connell 's a' háznál levő keretet teljes kényelemmel használhatja. A' foglyok folyamodása rögtön tárgyalatás alá nem fog kerülni a' felsőházban, mely azonban alkalmasint helyesleni fogja az eskütszéki ítéletet. — Miklós moszka czár Londonba érkezett, 's nagy ünnepélyességgel fogadtatott. A' szabadelmű sajtó nem igen kedvezőleg nyilatkozik e' magas látogatásról, mely mindenestre fontos politikai czélokkal van kapcsolatban. — A' józansági egyesületek folyvást szaporodnak, 's eddig már 120 ezer részeges ember szokta meg a' józanságot. —

Franciaország.

(Aggály Miklós czár londoni látogatása miatt. Abdelkader ismét föllép. Biskarahban a' francziák meggyilkoltattak.) Nemcsak politikai körökben, hanem az udvarnál is nagy aggályt szüle Miklós moszka czár londoni látogatása, 's a' francia kormány rendkívüli féltékenységgel kísérteti minden lépését, annyival is inkább, mivel Joinville hg annyira fölingerlé harcziás szellemű röpiratával az angolokat, hogy baráti viszony-kötésre nem igen nyerhetett volna a' czár a' mostaniaknál kedvezőbb körülményeket, 's könnyen megtörténhetik, hogy Franciaország ismét elszigetelt állapotba jutand, ha most Londonban a' tühegyen álló keleti ügyek végképi eldöntetése valamikép komolyan szönyegre találna ke-

rülni. — Algíri hírek szerint Abdelkader ismét mozog, még pedig elég hatályosan, mert Marokkóban 10 ezer főnyi hadserget gyűjtött, mellyel támadólag szándékozik a' francziák ellen föllépni, sőt az is meglehet, hogy a' marokkai szultánt megfosztja trónjától, kinek zsarnoksága ellen hangosan zúgnak már alattvalói. A' francia kormány gyanítja e' tervet, 's azért hajóhadat küldde a' marokkai partokhoz, hogy szükség esetén a' zavart hasznára fordíthassa. — Biskarahban a' meghódolt arab katonaság a' mintegy 80 főnyi francia őrséget éjjel meggyilkolta. — Khina partvidékin szigeteket akar a' francia kormány elfoglaltatni; azzal azonban nem nagy nyereségre fog szert tenni, miután a' folyamban annyira megfészkelék már magokat az angolok, hogy a' kereskedés bizonyosan kezeik közt fog maradni. —

Egyiptus.

(Mehemed Ali és családja.) Maj. 6 ki levelek szerint az alkirály legjobb egészségben lért Alexandriába vissza; most azonban ismét idegfájdalmak lepték meg. A' tartomány nagyai jó előre megérték a' sors intését, 's bizonyos idő óta Ibrahim pasának udvarolgtak, mely utólsónak pártja 's hatalma jelen időkben olly nagyra növekedett, hogy szinte hinnünk kell, miszerint Mehemed Ali halála semmi országos nyugtalankodást nem idézend elő, 's hogy Ibrahim pasa vérontás nélkül lépend atyja székébe. Másrészt az is tudva van, hogy Said pasa Sztambulban hatalmas párttal bir. Az egykor hatalmas Abbas pasa, ugy látszik többé nem veszélyes

Szászország.

(Obrenovich Mihály 's Ghika Drezdában.) Obrenovich Mihály Drezdában néhány napi mulatása után, atyjával Milossal találkozandó, Teplíczebe utazott, hol egymással, hirszerint, bizonyos pénzügyi tárgyak fölül értekeztek. F. hó 3 kán Mihály fejedelem ismét Drezdába tért vissza, hol darab időig mulatni szándékozik. Rebesgetik, hogy Espartero is nem sokára Drezdába menend. Legközelebb pedig Ghika volt oláh fejedelem családostul települt meg ottan. Ugy látszik, hogy ezen ószerű város olly férfiaknak szolgál barátságos menhelyül, kiknek közül kiragadtatott a' kormánygyeplő.

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók juniusi járása

Bécs és Pozsony közt: „Duna“ nevű gőzös indul naponkint reggeli 6 órakor Pozsonybul Bécsbe és visszaindul ugyanazon napon délutáni 4 órakor Bécsből Pozsonyba. Pestről Pozsonyba és Bécsbe mindennap reggeli 7 óra 's 10 perczkor. Pestről Mohács 's Eszékre minden csütörtökön reggeli 4 óra kor. Továbbá: Pestről Zimony- és Drenkovába minden kedden és pénteken reggeli 4 óra kor. Pestről Giurgevo 's Galaczon át Konstantinápolyba oláhorsz. oldalon jun. 14 és 28án; Pestről Viddin, Rustuk és Galaczon által törököksz. oldalon Sztambulba jun. 7 és 21én. Végre Pest, Buda és Ó-Buda közt jár napközben minden két órában Buda gőzös minden nap.

A' Pestről Pozsonyba és Bécsbe menő gőzösek a' Buda városi lakosok kényelme végett ezentul a' bomba-térnél megállnak 's ott a' t. cz. utazókat felveszik. A' nagyobb pogyászokat egy nappal előbb Pesten az ügyszobában tétvény mellett kell feladni, 's hacsak lehetséges, az utjegyeket is ott váltani. Pesten junius 1sőjén 1844. A' Gőzhiv.

Hirdetvény.

A' nm. magyar udv. kamra részéről hozatott végzés következtében a' sóvári kir. sóbányai főigazgatóság által ezennel közhírré tétetik, hogy f. eszt. jun. 28dik napján az herleini vagy is ugynevezett ranki fürdő helységében hat egymást követő esztendőre, ugymint 1844. esztendő november 1ső napjától egész 1850dik év octob. hónap 31ig bezárólag 's következő a' Keczer-Peklini koronai uradalomhoz tartozó kir. haszonvételek árverés utján haszonbérbe ki fognak adatni.

1) A' herleini (ranki) fürdő, hol több tetemesen ömledező ásványos források találhatók, minden hozzá tartozandó épületekkel, fürdőszobákkal, egy jó téres és szép tánc- 's ebédlő-teremmel, korcsmáltatási és husmérési joggal, azután 9/4 holdnyi szántófölddel és 8 3/4 holdnyi réttel együtt.

2) Licsérdi korcsma és pálinkaház, szabad italok és husmérési joggal, valamint 10 holdnyi szántófölddel és 1 holdnyi réttel. —

3) A' mudróczyi korcsma szabad italok és husméréssel, 1 3/4 holdnyi kerttel 25 1/4 holdnyi réttel.

4) Vörösvágási (Cserveniczai) egy kerekü malom 1 holdnyi szántófölddel és 3/4 holdnyi réttel.

Azok kik ezen haszonbérletre részt venni akarnak, az 1ső és 4dik pontnál azonban a' zsidók kizáratnak, valamint az 1ső és 2dik pontnál a' nyilvános árverés mellett még irásba foglalt és bepecsételt ajánlatok (offertumok) is elfogadtatnak, — kötelesek

1) Az herleini (ranki) fürdőért 85 fából e. p. álló bántpénzt, és 851 fából álló biztosítékot az egyiránt kikiáltási ár mellett

2) A' licsérdi korcsma és pálinkaházért 34 fából álló bántpénzt, és 335 fából e. p. álló biztosítékot.

3) A' mudróczyi korcsmáért 10 fából álló bántpénzt és 93 fából álló biztosítékot.

4) A' vörösvágási malomért 5 fából álló bántpénzt, és 45 f. b. e. p. álló biztosítékot, és pediglen bántpénzt egy általában készpénzben, biztosítékot (cautio) azonban, mellynek is egy évi haszonbérrel egyenlőnek kell lenni, akár készpénzben és status-kötelezvényekben, vagy pediglen fekvő hitelesen megbecsült, a' biztosítékunk kétszeri árát érő, és minden betáblázástól ment javaknak lekötölezése által letenni; biztosítékot vagy kezeseleveleket a' nők is kötelesek aláírni.

Mind az irásbeli ajánlatok, mind pediglen az árverési és szerződési feltételek iránt bővebb felvilágosítást lehet a' sóvári kir. sóbányai főigazgatóság valamint a' peklini kir. uradalmi írószobájában megszerezni. Sóváron, apr. 12iken 1844. évben. 1—3

Dunagőzhajói új állomások.

Az illető uradalmakbirtokosai szives hozzájárulásuk következtében a' dunagőzhajózási kormány ezelszerűen ítélte f. évi junius 20kától kezdve az *adonyi* 's *Kalocsa* városra nézve a' *foktői* partot ezentul állapotási helyül tűzni ki a' gőzhajóknak, hol nemcsak utazók szállhatnak be és ki, hanem kocsik, árúk 's lovakkal is rakodhatni be és ki, mirül is ezen illendően értesítettük a' tisztelt közönség. 1—3

Fürdői haszonbérlet.

Buda sz. kir. főváros tanácsa részéről közhírré tétetik: hogy Tabánban létező, e' fővárost illető Rudasfürdő, melly 29 kádfürdőből, egy ásványos ivóforrásból, 10 kisebb és 1 nagy kőfürdőből, 3 párolgó fürdőből, a' hozzá tartozó beszálló vendéglő és kávéházból, 31 szobából, mellyeknek legnagyobb része butorokkal van ellátva, több konyhából és pinczéből áll f. e. augusztus 21én 6 egymást után következő évre 1845dik évi aprilis 10 napjától kezdven haszonbérbe kiadandó. Az illető árverők, kik bántpénzképen 1480 ft. p. p. letenni, és 8000 ft. p. p. kezesség fejében (cautio) hitelesen bebizonyítani kötelesek, f. e. augusztus 21kén délelőtti 9 órakor a' tanács ülésben tartandó árverésre ezennel meghívatnak, a' feltételek pedig időkben is a' kebelbeli városi számvevői hivatalban megtekinthetők. Budán 1844 évi apr. 29. 1—3

Napi renden levén a' hamis váltólevelek gyártása: alulirt, magam 's zyermekeim biztosítására, nemkülönben jó lelkű hitelezőimnek megnyugtására, ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy minden forgásban volt váltóimat (kivevén azon egyet, melly Delhaes Miklós ur rendeletére 1843dik évi Octob. 2án 5000 p. g. f. kiadva általam elfogadtatott, mellynek azonban egy része már lefizetett) magamhoz váltván, és így valamennyi váltói tartozásomat kifizetvén, — többé semmiféle váltólevelem, hol bármily kötelező minőségben, akár mint elfogadó, akár mint kibocsátó, akár

forogató álnak, ninesen; és azért ha ezen ovásom 's nyilatkozatom ellenére bármilyen váltólevelek nevem alatt *akár jelenleg léteznének, akár ezentul keletkezendültenének*, — azokat ezennel mindhan isaknak, álnokul utánozottaknak és így érvényteleneknek nyilván kijelentvén, magam és családom megrovására koholtaknak nyilvánítom. Melly nyilatkozatomat tettes Pestmegye elébe íterjesztvén, kötelesnek érzem magam ezt e' törvény szab'a nyilvános uton is mindenkivel tudatni. Kelt Pesten jun. 15én 1844. Vadasi Jankovich Miklós 1—3

Haszonbérletli hirdetvény.

Szab. kir. Kassa városa tanácsa részéről ezennel közhírré adatik: hogy ezen itt alul feljegyzett haszonvételek 1844dik évi julius 17ik napján reggeli, 10 óra tájban az ezen városi udvarház teremében tartandó árverés utján a' többet ígérőnek bérbe adandók: u. m. a' forrai malom 1844. nov. 1jétől 1817. october utolsójáig bántpénz 88 ft. p. g. — A' forrai vendéglőadó 1844. nov. 1jétől 1817. october utolsójáig bántpénz 89 p. g. ft. — A' garadnai vendéglőadó 1844. nov. 1jétől 1817. october utolsójáig bántpénz 42 p. g. ft. — A' szebegnyi korcsma 1844. nov. 1jétől 1817. october utolsójáig bántpénz 22 p. g. ft. — A' bérlevél feltételei e' városi számvevői hivatalnál megtekinthetők. 1—3

Csöd orvosi hivatalra.

Sz. kir. Zombor városában a' főorvosi hivatal ürességbe jöven, melly hivattal 300 pengő forintbeli évi fizetés van öszköteve, ezen hivattal elnyerni kívánók erkölcsiségök 's orvosi képességeket igazoló hiteles bizonyítványokkal ellátandó folyamodásukat szabad kir. Zombor városa nemes tanácsához f. évi julius 1ső napjáig küldjék be. Sz. kir. Zombor városa 1844. évi majus 14kén tartott tanács-üléséből. Sz. kir. Zombor városa főbirája, polgármestere és tanácsa. 1—3

Kötélzállításti hirdetvény.

A' nngu magyar királyi Kamra rendelkezése, a' mármárosi kir. sóaknai-sózállító-erdő- és gazdálkodó tisztségekhez megkivántató kötelek elkészítése és szállítása folyó évi junius 17dik napján délelőtti 9 órakor Szigeten a' mármárosi k. igazgatóságnál tartandó nyilvános és közönséges árcsökkenés utján, következő feltételek alatt, hat egymást követő évre ugymint 1845. január első napjától egész 1850ki december hó 31ik napjáig kiadatik.

1) A' megkivántató különféle kötélfajok mennyisége körülbelül 350 mázsa, mellyeknek hossza, vastagsága, sulya, a' szerződési feltételekbe, mellyek az emlitett kamrai igazgatóságnál átláthatók van iktatva.

2) A' nagyobb kötélfajok, ugymint a' sóaknai gép-orsó- járgány- és révkötelek, csak Szigeten a' vállalkozó köteleverő gyárában az ezekre használandó maggyar bácsmegeyi, vagy lengyel podóliai

tisztán gerebenzett, ép és erőz kenderből a' szabályszerű köteleverésre kirendelendő köb. tisztszívelő időszerinti felvigyázata alatt lesznek elkészítendők, a' vállalkozó pedig tartozik az elkészített kötélfajokat tulajdon veszedelmén és költségén az illető tisztségekhez szállítani, hol azonnal az általadás után, azoknak szerződés szerinti ára kifizettni fog. Minden évben november hónapban a' következő évre megkivántató kötelek mennyi- és minősége a' vállalkozó köteleverőnek tudtára fog adatni.

3) A' csökkenésre kikiáltandó ára a' fontszámra szállítandó köteleknek 13 3/4 kr. p. p. határozotatik, a' bántpénz pedig 800 ftra p. p., melly csak kész pénzben, vagy status-kötelezvényekben elfogadható; az árverés előtt megkivántatik még a' cautiónak vagy kezességnek bemutatása 2000 ftról p. p., vagy készpénzben, és status-kötelezvényekben; vagy pedig kétszer annyi értékű fekvő jószágról szóló kötelezvényben, mellyek adóssággal terhelve nincsenek, azon felül még az itt ismételten vállalkozótól megkivántatik vagyónáról és maga jóviseletéről szóló hiteles bizonyítványok bemutatása.

4) Szóvali ajánlat mellett, a' nyilvános árcsökkenésnél, előleges írott ajánlatok is elfogadtatnak, legkésőbbben az árcsökkenési napot megelőző estig a' mármárosi k. kamrai igazgatóság elnök-ségénél, azon felül irattal, kötelezállítási ajánlat' ha azok a' fentebb meghatározott bántpénzzel vagy annak letételéről szóló bizonyítvánnyal 's a' többi fenérintett oklevéllel: nemkülönben azon nyilatkozattal el lesznek látva; hogy az ajánló árcsökkenési és szerződési feltételekhez mellyek felolvasásával az árcsökkenési munkálatt kezdődik magát feltételelenül és visszahuzhatlanul kötelezendi.

5) Az árcsökkenéshez csak köteleverő mesterelemek vagy a' kik ezen mesterséget műértőkkel tulajdon gyáraikban gyakorolják, bocsáthatnak. Szigeten aprilis 22kén 1844. 3—3

Árverési hirdetés.

Tek. Esztergommegyében bécsi országuton fekvő Táh helységhez tartozó szőlőhegyen bírói foglalás következtiben f. évi julius 3kán 's utána következő napokban, reggeli 9. órakor, mintegy 30. darab kisebb, nagyobb, ugymint: 15 20. 30. 50. akós öszszesen 600 akóra való vasabroncos csinos készületű hordó; 350. akó 1822ki és 1814ki fehér neszmélyibor; 's három kövel és téglával kirakott igen jó pincze prészázzal: 's ezek után levő 18 kapás több darabra eloztható szőlő készpénzzel mellett eladandó leszen; a' venni szándékozók ezennel illendően meghívatnak. Tokodon jun. 3kán 1814.

Eladó kosok.

Perkátán Adonyhoz egy órányira Felsőjermegyében számfelötti, finom fajbeli 's hágatásra még alkalmas kosok mintegy 100 db. minden órán szabad kézből eladók. Bővebben értesit a' helybeli uradalmi iroda. 2—3